

száma előterjesztésének a kolozsvári teológiai intézet ünnepélyes felavatásáról szóló részét tudomásul véve, az előterjesztésnek a lelkészképzés egységes szemlében való fejlesztése érdekében tett, a Bethlen-kollégium alapítólevele és törvényhozásilag biztosított jogaiba ütköző és egyháznak intézménye állóságát megingató határozati javaslatát a napirendről vegye le és a nagyenyedi teológiai akadémiának üressében levő három tanári állására a választást rendelje el, illetőleg a kandidáló-bizottságot utasítsa, hogy a beérkezett pályázati anyagok alapján, a kandidálást haladéktalanul ejtse meg és annak eredményét oly időben jelentse be, hogy a mostani gyűlésen a két gimnáziumi tanácsok betöltésével egyidejűleg a nagyenyedi teológiai tanács is megválasztassanak.

Hosszas, őszinte helyeslés és zúgó taps hangzott fel az egyszerű, de mesterkéltlenül előadott beszédre, melynek hatását Gyarmathy Zsigmond a következő szónok nem tudta meggyengíteni.

Gyarmathy szerint senki nem akarja Enyedet bántani, (Zajos közbeszólások) mert ez hazasértés volna és ha Enyed nem volna, meg kellene őt a maga helyén alapítani (derültség), de Enyed létezése nem teológiaiától függ. Elég neki a gimnázium. A papképzés megállapítása az egyházkerület joga. Szerinte az apró koncessiók csak a gyengeség eredménye, azért ezeknek emlegetését érvektől nem fogadja el.

Az igazgató tanács indítványa megoldás s azért elfogadja.

De kéri, mondja ki a közgyűlés, hogy miképpen hajtsa végre az igazgató-tanács az interregnum, illetőleg megszüntetés kérdését s az első évfolyamba növendékek ne vétesse senek fel. (Nagy zaj és mozgás.)

Horváth Gyula (Halljuk!) Nem tartja helyesnek azon felfogást, hogy itt már kapacitálással szót nem lehet, hogy itt mindenki kész nézettel jön ide, hiszen miért vannak akkor a világon a parlamentek.

Az igaz lehet, hogy szavazattal nem lehet mindig az igazsághoz jutni, mert jogot szavazattal nem lehet elintézni. Azok közé tartozik, kik a kolozsvári egyetemmel kapcsolatosan szükségesnek tartották a teológiát. — Hiba volt, hogy a kérdés szegtejt kertilgették. — Nincs remény, hogy a versenyben Nagy-Enyed tartsa meg a pozícióját, de egyszerre azt mondani, hogy a régi intézményben nem lehet bizni, mely a legnehezebb korban virágzott és csak az újban lehet bizni, ez rossz gazdálkodás, ésszel az egyiknek romjain erősítsük meg a másikat s az öregot az ifjú reményeért ne vigyük a temetőben. Egy szerű szavazattal ezt nem lehet elődönteni, mert törvény felett szavazunk; már pedig a törvényt egyformán meg kell tartani többségnek és kisebbségnek. Az egyházkerületi közgyűlés nincsen hivatva e felett dönteni annál kevésbé mert az enyedi collegium folytatni, akarja a maga a munkáját. A verseny a két intézet között fentartandó, a Zeyk indítványt fogadja el, mert nem áll ellentétben a törvényvel.

Dósa Elek meggyőződése szerint a papképzésben erősebb lesz Kolozsvár. Tegnapi beszédéből meríti a főérvt: salus republicae lex suprema esto. Itt az egyházkerületi léte-

dekéről van szó. Nem a multról, hanem a jövőről kell beszélni.

Elfogadja az igazgató tanács indítványt.

Fogarasy Albert: olyan érveket is hoznak fel, hogy ima Isten sem akarja az enyedi teológiát, mert egymásután szöli magához tanárait. Magvas beszéde az érvek egész trónerejét hozta fel a Zeyk indítványa mellett. (Zajos helyeslés és taps.)

Kovács Albert szerint csakugyan nagy értelme van a kapacitációnak, mert egy évvel ezelőtt kijelentette a többség, hogy a kolozsvári teologia nem agresszív természetű és ime ma már az enyedi teologia megszüntetését merében hirdetik. Ime milyen szomorú itt a kapituláció. (Zajos derültség.) A teológiai Bethlen Gábor végrendeletén és approbátokon alapul és ennek megváltoztatása után a fiskus és bíróság ítélkezik. (Nagy zaj.)

Egy zajos jelenet következett ezután. A szónok kérte az ellenkező nézetet levőket, hogy hallgassák ki. Bánffy elnök erre vehemensül felbeszakitotta és jobb ügyhöz méltó lelkesedéssel a pártokat figyelmeztette, hogy állításai légből kapottak. (Nagy zaj.) A hívek ezt a pohár vizben való vihartermést zúgó tapsokkal fogadták.

Kovács Albert Hollandia példáját hozza fel, melyben az egyház területének terjedelme kisebb, mint az erdélyi és ott mégis négy teologia van. Egy városban három. Az szerte nem árt, hogy Kolozsvárt tanácsok is és papok is lesznek a teológusok, mert csak egy szakban lehet most jól elkészülni és a papképzésnek nincsen előnyére a tanári pálya párhuzamos elvégzése.

Szép eredmény, hogy kimutatják, hogy 38 iratkozott be, de elfelejtették elmondani, hogy az év végére csak 21-en voltak csak összesen (Zajos derültség). Az év eleje elne, de a vége mellette bizonyít. (Ugy van!)

Az sem érv, hogy a kolozsvári vizsgálatok szigorúak, az enyedik pedig enyhék és így oda fognak menni a felületesek, mert nemért Kolozsvárt nem is volt még papi vizsgálat. (Nagy derültség.)

Kérdezi, hogy vajjon elakarkják-e az enyedi kollégium jövedelméből ide hozni egy bizonyos részt, mi a dolgot kultiváltabbá tenné.

Kéri a közgyűlést, hogy aludjon egyet a szavazás előtt. (Helyeslés), és gondolja meg azt is, hogy a dunameléki egyházkerületben Török püspök midőn a pesti akarta felállítani, támadásoknak volt kitéve, és ő kijelentette, hogy nem a kecskeméti akarja megülni, nem is bántja. Nem is bántotta, nem is vette el pénzét, nem is volt abban az egyházkerületben tusakodás, pártvillongás.

Ez legyen a példa. Ápolják a régít, ápolják az újat, a sors szüntette meg a megszüntetendőt, ez akkor nem fog fájdalommal járni, ha pedig mind a kettő virágzik, az még jobb lesz. Zeyk Dániel indítványát fogadja el. (Taps.)

Bánffy Dezső zajban beárja a gyűlést és ma 1/2 10 órára hívja össze. Előzőleg a szavazások egy részének eredményét jelentette ki.

(Második nap. Délután.)
A tegnapi közgyűlés jegyzőkönyveinek felolvasása és egy indítvány bejelentése után a közgyűlés folytatta a tegnapi tárgyat, a n-

enyedi teologia és az egységes papképzés kérdését.

Előzőleg azonban br. Kemény Kálmán új főgondnok a napirend előtt eljénzéstől megszakított beszédében köszönetet mondott a megtisztelő választásért. Elődeinek példája buzdítja és a politikától úgyis már visszavonulva, teljes erejét az egyháznak fogja szentelni. (Zajos eljénzés.)

Ezután megkezdődött a vita.
Először Csathó János alispán a n-nyedi teologiai tanácsok állott fel a nagyenyedi teologia mellett szólalva fel.

Főérvt, hogy az alkotmányos jogokat mindig tisztelni kell. Ha valami törvény, azt egészen respektálni kell, egy paragrafust abból ki venni nem szabad.

A Bethlen collegium egészéből sem szabad egy részt, a teológiát elvenni. Nem csupán Enyed érdekében, hanem minden intézmény jogainak védelmére szólal fel. És mint az intézet előjáróságának tagja, mint főgondnok az intézet jogait kötelessége védeni. Zeyk indítványát fogadja el.

Szász Domokos szólalt fel ezután kijelentve, hogy rokon és ellenszenvtől tartózkodik. Hala és kegyelet fűzi a nagyenyedi kollégiumhoz és városhoz. De ezt is elnyomja, mert nem az érzelmi részeknek, hanem az egész magyar protestantizmus érdekeinek kell a vitát dominálni. Vádolják, hogy ő ellensége a Bethlen kollégiumnak, de ezeknek a vádaknak lélektani indokai a vádoló személyiségében rejlik, kik az elv képviselőinek lehetlenné tételével az elvet is eltemetni vőlik. Ő nem ellensége a Bethlen kollégiumnak, mert annak érdeke mindig szívén fektűt mint főfelügyelőnek, de épen mint ilyen belátja, hogy nem bír elég anyagi erővel a teológiához, és ő indítványára jött ott létre a konviktus és az ő kontemplálására nyerte a központi segélyt. A kolozsvári teologia alapjából fedezték az ottani tanárok fizetését.

Ő Nagyenyeden született, atyja ott szolgált és az emlékek nem halványultak el benne.

1874-ben ő vetette fel a kérdést, hogy a papképzést, magasabbra kell emelni, nagy tanulmányos utat, mely alkalommal visszament, a Bethlen collegium alapításáig.

Szó sem volt törekvéseiben a fejedelmi akarat megváltoztatásáról és merényletről. Mert hiszen egyetlen egy intézkedés sincsen, melylyel ezen donaciok alakja, mikéntje determinálva lenne.

Bethlen Gábor Gyulafehérvárra gyűjtötte össze a tudós tanárokat, Nagy-Enyed neve a fundatióban első sorban. A fejedelmi tanács nemcsak a törvényeket hozta (sic!) hanem a protentáns anyaszentegyház igazgatását is végezte, melyet a supremum consistórium folytatott s a melynek általános kormányzásába a permanens consistórium illeszkedett.

A zsinati rendszer megszüntetésével az előbbi kettő helyébe az egyház kerületi közgyűlés és az igazgató tanács lépett.

Az ő felsége által szentesített törvényekben biztosítva van az egyházkerületi közgyűlések a régi supr. cons. jókőre, mely felfogás eddig nem is volt megátámadva.

Nincsen itt arról szó, hogy egy 2 százados intézmény elrontassék. A 40-venes évek

vezérférfiai is azt az elvet vallották, hogy a lelkészképzés eredeti decentralizált alakját megszüntetve, a teológiai tanárokat egy helyre kell a sok kollégiumokból dislocálni. Ekkor még sem beszélt senki merényletről.

A lelkészképzés Kolozsvárra hozatott és Bethlen fundációból finanszírozott.

Később, midőn a lelkészképzést Enyedre kívánták helyezni, Kemény Ferencz, Bodola, Nagy Péter a mellett küzdöttek, hogy a lelkészképzésnek Kolozsvárt kell történni a kolozsvári collegium és a Bethlen alapítvány terhére.

Az akkori ellenzék győzött, de nem vonta kétségbe a consistórium beavatkozási jogát. Az alapítóknak csak célját kell nézni, nem alkalmazási helyét.

Kovács Albert fenyegetett a felsőbb fórumok intervenciójával. Hát önkormányzati jogainkba avatkozni nem lehet. Az erdélyi egyházkerület autonómiaja különbözik a magyarországi testvérekétől, mert az erdélyi egyház törvényeket hoz, a mit tehát határoz az az erdélyi ev. ref. kerület akarata és azt nem emere többség hozza. A mig ő szólni tud a támadásokra mosolylyal felel, mert ő a kerület autonómiajának integritását megvédi.

1872-ben a kolozsvári egyetemi létrejövén, 1874-be az egyház érdekében szükségesnek látta az egyetemen teológiai kapcsolni és ő tervét az egyetemi ev. ref. fakultás eszméjét most sem adja fel.

Kovács Ödön enyedi igazgató elfogadta volna a kolozsvári igazgatóságot és ő is két teológiát realiter képtelennek tartott.

Bartha Miklós: Csak a kolozsvárit. (Nagy derültség.)

Szász Domokos: Nem, tessék levelét elolvasni.

Az enyedi teologia most egy tanári állást akar betölteni, melynek fedezetét remélhető megtakarításokból véli fedezni. (Mozgás.)

Az enyedi kollégium tanulósa 40%-al csökkent.

Az új sepi-szentgyörgyi collegium 100 tanulóinak terit. Enyeden a tanulók családok könyvürléteiből élnek. Nagyenyednek nem a pár teologusra, hanem a gymn. ifjuság száza-ra van szüksége.

Néhány teologus nemzeti missiót nem gyakorol, s néhány teologus eltávozása nem jelenti a vidéki emporium bolygatását.

Elismeri a fundatio érintetlenségét és hogy az alapítvány szét nem darabolható azt is elismeri.

Arról szó sincsen, hogy az „erőtlen” kolozsvári intézethez a nagyenyedi alapokat átvessék.

A helyzet ez:
Kolozsvárt 38 kálvinista (egész magyarországi) tanárjelölt kap teljes ellátást a teologusokon kívül s ezzel szemben az enyedi helyzet számba sem vehető.

És most bemutatja, hogy az állam 6000 frtot adott internatusi segélyre.

Ha Enyed lemond teológiájáról és gymnasiumát erősíti, szebb jövőnek néz elébe. Az igazg. tanács javaslatát ajánlja elfogadásra. (Helyeslés.)

Kenessey Béla Kovács Albert azon kérdésére akar választ adni, vajjon helyesnek tartja e papi és tanári pályának parallel elvégzését. A kényszerrel elítéli, de a lehetőséget elismeri. Felvilágosításul megjegyzi, hogy Ko-

lozsvárt az év elején 34 teologus iratkozott be és maradtak az év végére 23-an, 2-en az év elején távoztak, kettőt kizártak.

Kovács Albert félreértett szavait igazítja helyre.

Ezután nagy érdeklődés mellett szóalt fel Bartha Miklós.

Bartha Miklós: Sokszor hozzászóltam már ehhez a kérdéshez, már pedig a legérdekesebb dolog untalan emlegetése is unalmas. Kenesseynek kívánja, hogy kitűzött óhajtjai megvalósuljanak. (Helyeslés.)

A püspök részletes beszédében olyan érzelmi momentumok nyilvánultak, melyek nem alaposak.

A püspökben egy nagy vágy égett, melynek akadályait mindenképpen el akartaharítani. És óriási buzgalma nagy tévedésbe ejtette, s ezért panaszok. Panasz a jó hiszemért mert erősen vágyott ideáljával függ össze, de a vázolt vád a közgyűlés tagjaival szemben jogosulatlan.

Az az érvelése, hogy az enyedi intézetet meglehet szüntetni nem áll, mert ehhez a közgyűlésnek joga nincsen.

Kettőtől féltek ők, a kolozsvári intézet megszünteti az enyedit és az alap elvétetik. Egykor az volt a vélemény, hogy az a kívánság, miszerint Enyed 8500 frtot adjon a kolozsvári intézetre, lehetetlen és a kolozsvári intézetnek Enyedtől függetlenül való felállítását határozatott el akkor is.

A püspök előbbi beszédében 3200 frt teológiai kiadás van felemlíti de arról nem szólt, hogy miből hozták ezt az összeget létre, 6000 frtos államsegélyt mutattak ki, mely csak várható (közbeszólások) 6000 frt csak ígért, az elnök adhatna csak felvilágosítást, hogy alapos e a remény, mert 6000 frt segély nem törvény, hanem azt évenként szavazzák meg, a budget keretében és hogy jövőre a képviselőházban a budgetet ki fogja benyújtani, azt nem lehet tudni. (Hosszan tartó zajos derültség.)

A 6000 frtot valószínűnek tartja, de bizonyosnak nem veheti fel. Már pedig a 6000 frttal szemben hozatik fel az, hogy Enyed szegény, gymnasiuma is rossz. A számszerinti adatokat nem tudja reifikálni, de ha rosszak az állapotok, kiknek kellett volna az elzúlést megakadályozni?

A püspök beszédének célzata az volt, hogy az egyház kerület közgyűlése szuverén törvényhozási jogokkal bír, iskolák és vagyon felett is. Kérdezi: Hát akkor az olyan egyén, a ki a vezér és aulyosan vádol egy intézetet, hát az talán helyes eljárást követ el? (Zajos helyeslés.) Hát a kolozsvári intézetnek van-e vagyona?

A főkérdés az, hogy Enyeden nincsenek egyes zsinatok betöltve és erre egy közgyűlést kellett összehívni és tanácsokat megválasztani. (Egy hang: Hívtak de megfútt az elnök) és mostani folytatódó gyűlés nem akarja tanárokat megválasztani. Jó hát mutassák ki azt a szabályt, mely szerint az igazgató-tanács, mely a mi szolgálunk és nem urunk. (Percekig tartó taps eljénzés), mely felelősséggel tartozik nekünk a helyett, hogy a tanárválasztást előkészítette volna, jogosan lefelfedheti az enyedi teológiát, és nem akarja e mellett megmondani, mi történik az intézet-tel jövőre és vaktában akar egy javaslatot

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1896. Julius 7.

Az asszony birodalma.

REGÉNY.

CRAIK ASSZONYTÓL.

— Két kötetben. —

Az „Ellenzék” számára fordította: Amica.

MÁSODIK KÖTET

IX.

Tizenöt év múlva.

(Folytatás.)

(114)

Vanderdeckennének a félelemmel vegyült haragja oly nagy volt, hogy elállott a szája.

De Gertrud a legkisebb habozás nélkül szaladt hozzá, mint aki tisztában volt magával, hogy nem tett semmi rosszat.

— Oh, úgy örülök, hogy megérkezettél! Vártalak, hogy valamit megmondjak neked. Valami csudálatos új újságot, a mit Stone ur most küldött vellem.

Mama te soha sem fog többé ő reá reagálni. És Edna néni úgy fog örülni mindenki úgy fog annak örülni!

— Min édesem?

— Kérde Vanderdeckenné felelemtől reszkelve.

— Hajlj le és én megsugom, mert ez még mindig titok, és egyedül csak én tudom, mondá a kis leány ragyogó szemekkel és lángoló arccal.

De ő azt mondta — Stone urat értem hogy ő egész bizonyosan tudja, hogy Gyula bácsi nem halt meg.

Ha egy menykő esett volna le a lábához, Vanderdeckenné nem tudott volna erősebben megijedni.

Egy pillanatig hallgatott, és aztán a félelem rendes menedékéhez folyamodott — haragudott.

— Ne beszélj nekem ilyen neveléséges ostobaságot. Nem hiszek. És Gertrud, szégyelhetnél magadat. Nem megtiltottam, hogy soha se beszélj ezzel — ezzel az emberrel többé?

— Nem, mama, — válaszolá Gertrud bátran, — megtiltottad, hogy a Parkba vigyem, de azt nem mondtad, hogy ne szóljak hozzá.

Véletlenül találkozott vele és ő mellettem jött. Hogy tehettem volna erről? Az országút éppen olyan szabad neki mint nekem. — De különben is — tévé utánna a kis leány, az anyja igazságtalansága által lázadásra készítve — ha tehettem volna se tettem volna. Soha, és semmi sem fog arra bírni, hogy egy szegény beteg katonához — durva legyek.

— Éj, bolondság, — gyermek, — én azt mondom neked, hogy ő nem egyébb ctak egy hitvány impoztor.

— Madam, bocsanatot kérek. Minek tettsz engem nevezni?

Stone követte őket, — lassan járt és a botja segítségével, és most Vanderdeckenné előtt állott, s a kalapját csufondáros tisztelettel vette le előtte.

Az évek folyamában a hang éppen úgy elváltozik mint az arc, vagy Stone talán szándékosan változtatta meg az övét, vagy talán annak a régi közmondásnak igazsága volt valószínűbb, hogy „Senki sem oly süket mint az, a ki nem akar hallani.” — De Vanderdeckenné még most sem mutatta annak semmi jelét, hogy Stonet felismerte annak, a ki ő valóban volt. Fokozódott haraggal azt válaszolta:

— Én nem tudom, hogy maga ki legyen, vagy mi, de azt tudom, hogy semmi dolga az én leányommal. Azt mondtam, és azt mondom, hogy maga egy hitvány impoztor.

És ha nem szűnik meg bennünk ily szemtelenül kisérni, meg fogom mondani a férjemnek és ő becsukja magát.

A férfi egész perczig szemtől-szembe állott vele, sem sérelmet sem félelmet nem látszott érezni.

Aztán nagyon halk hangon azt mondá: — Vanderdeckenné, maga nem fog engem a férjemnek megmondani, sem a rendőröknek átadni, ezt tudom.

Nézzen ide! és ekkor kivett a mellényzsebéből egy levelet, egy régi külföldiesnek látszó levelet, melyen a női kéz által irt ozim „Stedman Gyula, Esquire, Kalkuta” még mindig látható volt.

Még van ilyen nálam egy féltucat, — folytató.

A birtokomba jutottak, hogy miképpen az nem tartozik ide.

Nem nagyon érdekes olvasmányok, de hasznosak lehetnek.

Éppen most akartam a maga kis leányának megmutatni.

— Oh, ne tegye, az égre kérem ne tegye! Lihege az anyja, a rémület gyötrelmével és úgy helyezte magát, hogy Gertrud ne láthassa a levelet és elktűdte, hogy szaladjon a kocsai után, üljön fel és maradjon abban mig ő oda megy.

És ekkor félig megvakulva a félelemtől, megfordult és kényszerítette magát hogy arra a férfira nézzen és lássa, hogy az valóban ki volt, ha vajjon csak Stone János egy szegény kóborló nyomorult teremtes, a ki valamiképpen megtudta az ő történetét, és a mi még rosszabb, kezéhez kapta az ő leveleit, vagy

egy még ennél is sokkal félelmesebb és veszedelmesebb ember, a ki, — de ezt még képzelnem sem merete.

Ott állott az a férfi a napsugaraival kopaszodó fején és szürkölő szakállán, kopott köpenyegbe burkolózva, merő romja az embernek — olyan rossz volt mint az a szegény zátonyra jutott összetört hajó, — melyet a Wight sziget partján szoktak volt nézni a mint a hullámok megtörték rajta, és még is, épen mint az, bizonyos mennyiségű méltóságát még a romjában is megtartotta. Olyan férfi volt, a ki nagyon lehetett sajnálni — és talán szigoruan kárhoztatni, miután mindenkinek a saját kezében van a sorsa, kissébb nagyobb mértékben, hogy helyrehozza a hibáját vagy tönkre tegye magát, de azért még is olyan ember volt, a ki a legrosszabb állapotában sem lehetett egészen megvetni.

— Madame, látom, hogy nem emlékezik reám, ámbar nekem van szerencsém — vagy szerencsétlenségem — nagyon pontosan emlékezni magára.

— Hogyan? Ki maga? De nem, az teljes lehetetlen, kiáltá a rémült asszony, vissza rettenve, de azért nagyon jól tudva, hogy az igazságtól, melyet minden pillanat világosabbá és kétségbevonhatatlanabbá tesz előtte, hasztalan retten vissza.

E válságos pillanatban két barátja jött ki az iskolából — a rektor felesége és nővére, a kik hallották, hogy őtet várták, ott maradtak, hogy az iskola ünnepélyéről értekezzenek vele, mert a kis községnek minden ünnepélye a Vanderdeckennék erszénycsülségéből telt ki, és a Vanderdeckennék parkjában folyt le.

Ezek a jó asszonyok, a kik szeretették őtet, és a ki őt is szeretett, melegséggel fogadták, mert a Kenderdin Letti kellemes módora nem halt ki Vanderdeckennék Leticiából. Ő készséggel ment volna hozzájuk, de az a

kopott köpenyeg, becsutelt férfi ott állott közöttük — nézte őtet, mint a rossz szellem, és könnyezkedte, mint a fenyegető szörny. Az a férfi, a ki ifjuságának a jegye volt, kinek karjai egykor átölelték őtet — és a jai megcsókolták; kihez azokat az ostoba szerelmes leveleket írta; a ki megcsalt a legnagyobb álnoksággal a mivel egy nő megbecsülnihi magát, és tönkretelheti a szeretőjét, olyan hitlenséget követve el ellene, melynél csak a hitese feleség hitlensége nagyobb és kegyetlenebb. Ott állott, most már bizonyosan tudta, hogy az nem Stone János volt, de Stedman Gyula.

Miképpen történt, hogy még mindig életben volt, vagy hogy mi hozta ide, Letti arra nem gondolt. Ő csak azt tudta kétségtelenül, hogy a régi szeretőjét, — a ki felkelt a sírjából, hogy őtet megbüntesse — felismerte; eljött az, hogy őtet a férje féltékeny haragjának a leánya megvételének, és a szomszédság pietikájának kiszolgálja. — Nem csuda hogy a szegény, gyenge, gyáva asszonyt olyan rémület fogta el, hogy még azt a csekély igazságot sem látta, a mi az ő részén volt — nevezetesen; hogy egy férfitol, lett legyen az egy nőtől bármennyire meg bántva ilyen bosszút állani olyan kegyetlenség volt, miáltal épen annyira elítéltette magát a menyire őtet.

És az a férfi, a ki ott állott, Vanderdeckenné Stedman Gyula volt, és Vanderdeckenné azt érezte, hogy ha a föld megnyílna előtte és őtet eltakarná előle, csak hálás volna azért.

De fájdalom! a föld nem nyílik meg és nem rejti el sem a szenvedőket sem a büntöket, midőn azok azt kívánják.

Nem tudnak menekülni.

(Folytatása következik.)

megszavaztatni. (Perczekig tartó zajos helyeslés, éljenek és taps.)

Angolországban az intézet körül szellem közérzület támad, s most mi egy intézet testébe belevágunk, hogy vérünkkel öljük meg 2 százados létét. (Helyeslés.) Mutassák meg, hol van a törvény is, hogy egy intézetet meglehet semmisíteni. — (Taps). Ez a kérdés.

Nemes Árpád közbeszól: nem áll!

Bartha Miklós: az igazgató-tanács azt ajánlja, hogy az enyedi iskolának ne legyenek tanárai és tanítványai, és ön mégis azt mondja nekem, hogy nem áll.

Nemes Albert: Nem is áll. (Hosszantartó zajos derültség.)

Bartha Miklós: Azon túl vagyunk, hogy állathassunk egymást és ha a püspök 1 és fél órán át Enyed ellen beszél és ön azt mondja nem áll, akkor megáll az én eszem. (Zajos helyeslés.)

Az egyházkerületi közgyűlésnek csak ellenőrzési joga van, de intézkedési joga nincsen. Dósa Elekbel mutatja ki, a kire hivatkoznak az Enyed ellenesek, hogy valamely alapítvány más iskolából nem vihető át. (Zajos taps és helyeslés.)

A javaslat az enyedi teológia megszüntetésével beálló átmeneti intézkedések megtételével az igazgató tanácsot bízta meg. Hát ez mire jó? A püspök beszédében azt mondja, Enyed vagyona sértetlen marad és másutt ismét az ellenkezőt állítja, s ha csakugyan sokan bántják Enyed vagyonát, vegyék ezt be a határozati javaslatba, mert ezzel csakugyan sokan megvagdonnának, bár ő éppen nem is. (Derültség.) Ő úgy érzi itt magát, mintha temetésnél lett volna és a beszédnek komoly részeinél is felhangzott nevetések úgy hatottak rája, mintha csakugyan egy 250 ezrendös intézet koporsójára rögök hullottak volna. (Perczekig tartó zajos helyeslés, éljenek és taps.)

Ezután Nemes Árpád személyes kérdésben szólott Gyarmathy Miklós röviden védelmébe vette az igazgató tanácsot.

Végül felolvasták a választások eredményét mely szerint egyházkerületi főgondnokká Simó Lajos (89) választott meg, Zeyk Dániel 69 szavazata ellenében. Ugvarhelyi főgondnokká Sebesi Ákos (136) m. vásárhelyi kollegiumi főgondnokká, Dósa Elek (140), deési egyházmegyei főgondnokká Vékonny Ferenoz (130), sepi-szt.-györgyi algondnokká Ujvárosi József, orbai algondnokká Csia Elek választott meg.

Kolozsvári főgondnokká Gidófalvy István (137), algondnokokká Sárkány Lajos és Békassy Károly választottak meg. Az elnök az ülést fél 2 órakor délutáni 4 óráig bezárja.

MINDENFELE.

Kolozsvár, július 7.

— **Hogy lett Bánffy Dezőből olyan a milyen?** Kolozvárt régen nem volt szerencsénk huzamosabb időn át látni a miniszter elnök urat. Most az erdélyi ref. egyházkerületi közgyűlés alkalmából feltűnt, hogy a miniszterelnök arca tetemes változást szenvedett és nagyon hasonlít az élelapokban rajzolt karikatúrához. Tudakozódásunkra illetékes helyről azt a felvilágosítást nyertük, hogy a kegyelmes ur borbélyja jó hiszemű kedveskedésből, és mert azt hitte, hogy ugy cselekszik helyesen: a karikatúrát után nyírta meg a miniszter ur szakállát és bajuszát s így észrevétlenül lassankint alakult át a kegyelmes ur arczatja. Bánffy azt hitte, hogy a borbély tudja mit csinál a szépsége körül. A borbély pedig azt hitte, hogy a nagy embereket a rajzok után kell idomítani. Így lett Bánffy Dezőből olyan a milyen: kandurbajszu ékes miniszterelnök.

— **Ebéd.** Br. Kemény Kálmán egykori főispán valóságos belső titkos tanácsos, az erd. ev. ref. egyházkerület egyik vezérlel egyénisége abból az alkalmából, hogy a tegnapi egyházkerületi közgyűlés öt főgondnokká választotta, ma d. u. 2 órakor fényes ebédet adott Nagy Gábor Központi szalodájának emeleti éttermében. Az ebédén kétszáznegy közgyűlési tag volt jelen.

Az étrend a következő volt: Csirke ragout leves zöldborsóval. Fogas és tok tálmartással. Belpencegye körzetekkel. Kolozsvári töltött káposzta. Libasült fejés és ugorka-salátával. Vegyes krémek. Gyümölcs-félék. Fekete kávé. Anisette. Borok: M-boros-bocsárdi asztali. Sauvignon. Kóvér. Louis François pezsgő Törley. Az ebédnek d. u. 4 órakor volt vége.

— **Választók figyelmébe.** Minden valószínűség szerint még ez év folyamán fognak megjelteni az általános képviselő választások s így minden arra jogosult polgárnak nemcsak önmaga, hanem a Haza iránti kötelessége önködni a felett, hogy legszebb polgári jogainak gyakorlásában akadályozva ne legyen. Ez érdekében kívánjuk figyelmeztetni tenni Ko-

lozsvár városának összes választó polgárait azon körülményre, hogy az arra hivatott testület által a választóit névjegyzéke már egybeállított és a városháznál a főjegyzői irodában közszemlére kitett. A ki sulyt fektett arra, hogy polgári jogaival éljen az ne mulassza el megtekinteni a maga idején vagyis e hó 15-ik és illetve 25-ik napjáig a kitett névjegyzékeket, s a menyinyiben bármi okból nem lenne felvéve a névjegyzékbe a maga idején száljon fel és az esetleges sérelmének orvoslását követelje. Leginkább az adó be nem fizetése miatt a névjegyzékből, s a kik e czimen fosztotta meg s jogaitól, azok alaposan nézzenek utána dolognak s kövessenek el mindent, hogy esetleges jog-sérelmeik kiegyenlítsenek.

— **Választások az ev. ref. egyház kerületi közgyűlésen.** Az egyik egyház kerületi főgondnok állásra tegnap délután megválasztott br. Kemény Kálmán val. belső titkos tanácsos 140 szavazattal. Szavazatot kapott még Zeyk Dániel (16). Egyházkerületi fegyelmi bírökká választottak: Br. Bánffy Ernő (140) Nagy Sámuel (142), Hory Béla (142) Lénárt József (141), Décsy Gyula (139), Menyhart András (142), Geréb Márton (142) Bihari Sándor (142) Váro Ferenoz (136) Szavazatot kaptak még Sándor János, Somkerei Miklós, Szabó Samu, Szilágyi Gyula. Igazgató tanácsba megválasztották 6 évre: br. Bánffy Ernő (153), Herczegh Lajos (152) Kenessey Béla (146), Szász Dénes (145), Vályi Gábor (138) 3 évre: Bocsek Lajos (136), Bihari Sándor (127) Décsy Gyulát (126). Szavazatot kaptak még Sándor József, Réthy Lajos, Bartha Miklós, Gál Gyula, Gidófalvy István és Sándor János.

— **Városi közgyűlés.** Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó évi Julius hó 8-án szerdán és esetleg folytatólag a reá következő köznapokon mindenkor délután 3 órakor a városház nagyertermében rendkívüli közgyűlést tart. Főbb tárgyak: A szervező bizottság javaslata, szakbizottsági vélemény, a városi tisztviselők, a segéd és a kezelő személyzet, alkalmazottak és szolgák részére adandó lakbér illetmény tárgyában. Előterjesztések: A végleges víznyújtó telep kiépítése tárgyában műszaki véleményekkel és bírálatokkal. A technológiai iparmúzeum épülete tárgyában. A milleniumi dísz-száló elkészítése tárgyában. Egy állati hulla-kemencze beszerzése tárgyában. A kolozsvári róm. kath. egyházközösség kérése a főtéri keleti oldalán nyitandó új utca s illetőleg az arra szükségeltető terület kártalanítása tárgyában. A kőfaragó teleknek egyetemi könyvtári célra való átengedése névszerint szavazással.

— **Kimutatás.** A felszámolás alatt levő erdélyi pinzeze egylet bortermelek szövetkezetének vagyon kimutatása 1896 június hó 30-án. Vagyon: Kintlevő követelések 50800 frt. 99 kr. Bizomány számla 39 frt 85 kr. Készpénzkészlet 92 frt 50 hr. összesen 50933 frt 94 kr. Maradványa mint valószínű tiszta vagyon 49548 frt 65 kr.

— **Gyászhi.** Baróthi Balogh József né, szül. Nagy Róza f. évi jul. 5-én déli 12 órakor életének 28-ik és boldog házassága 13-ik évében, rövid szenvedés után Kolozsvárt meghalt.

— **Vasuti kedvezmény közigazgatási tisztviselőknél.** Kolozsvár városához is létkeztet a kereskedelmi miniszter azon leirata, melyben tudatja hogy ezután a közigazgatási tisztviselők is abban a vasuti kedvezményben fognak részesülni mint az állami tisztviselők. Tudniillik a rendes menet díjainak csak felét kell hogy fizessék. Ezenkívül család tagjainak is kedvezményes jegyekkel utazhatnak.

— **Mátyás-szobor** javára egy a „Herczegovinában vacsarázó asztaltársaság 3 frt 50 krt adott, az összeget rendeltetés helyére jutattuk.

— **Körjegyzők figyelmébe.** Szolnok-Doboka vármegye körjegyzői egylete az országos központi által 'Budapestben a kiállítási téren épített ünnepélyek csarnokában f. évi augusztus hó 3-án tartandó jegyzői kongressuson magát képviseltetni akarván a f. évi június hó 7-én közgyűlésben elhatározta, hogy a kongressusra 3 tagból álló bizottságot fog küldeni: ezen bizottságba megválasztott Csathó Árpád bezdédi, Csizsár Bálint váraljai és Hadár Ferenoz galgói körjegyző. Hiszik, hogy ezen megyei jegyzői egylet példáját más megyék jegyzői egylete is fogja követni.

— **Az emke választmányi ülése.** Az Emke debreczeni fiókja szombaton délután gróf Dégenfeld József elnöklele alatt választmányi ülést tartott. A választmányi ülés legfontosabb tárgyát képezte vajlon az Emke helybeli fiókja részét vesz-e szeptember 8-án a Budapestben megtartandó kulturkongresszuson. A választmány elhatározta, hogy az igazgatóság és a választmány több tagja névszerint: goóf. Dégenfeld József, Simonffy Imre kir. tan. Karap Mór, Márk Endre, Péter Gábor, dr. Medve Zoltán, Bészler Károly Roncsik Lajos, Bészler Lajos, Donogán István és a nők részéről Berger Henrik képviselik az Emke debreczeni fiókját; azonkívül felhívást intéznek a választmány többi tagjaihoz is, hogy csatlakozzanak s vegyenek részt a kongresszuson.

— **Nyári táncmulatság.** A kolozsvári dalkör f. évi jul. hó 11-én a „Herczegovina“ nyári mulató kert ez alkalomra ujonnan kényszerített helyiségében zártkörű rendez nyári táncmulató rendez. — A bizottság élén Dr.

Finály Henrik tiszteletbeli elnök. Bíró Béla elnök. Dr. Óvári Kelemené a női kar elnöke, Geréb Mártonné, Szvacsina Gézané, Hory Béla, Pollák Lajos, Szvacsina Géza al-elnökök és Cs. Csiky Emánuel titkár állanak.

— **Eljegyzés.** Borbáth Dániel ügyvéd és földbírtokos eljegyezt Borbély Pólikát, idős. Borbély Sámuel állami tanítóképezdei igazgató bájos leányát Székely-Kereszturon.

— **Színház.** A kolozsvári nyári színházban Makróczy Jánosné jutalom játéka kerül színpadra. A „Kintornás család“ kerül színpadra. Fellépnek a darabban mint vendégek Kolmer Hermanné és Várady Miklós. Szombaton „Lilium“ kerül színpadra Várady Miklós jutalom játéka, vasárnap a „Tóth Leány“ kerül színpadra s ezzel bevégzik a színészek az idejű első csiklást.

— **Nyilvános köszönet.** A Segesvári Magyar Kaszinó által, a f. é. május 12-én, szegény gyermekek téli ruhával való ellátása javára rendezett estélyen a jótékony célra felülfizettek Polák Dávid 4 frt, Veres Károly 3 frt, J. B. Teusch 2 frt, Kedves István, Benedek Mihály, Bretter Samu, Fehér Imre, Somogyi István, Roth Herman 1—1 frt, Kedves Alajosné, Hantó Tamás, László Gergely, Baumgarten Károly 50—50 kr, Sándor László 70 kr, Imecs Jenő 20 kr. összesen 19 frt 40 kr. Az estély tisztajövedelme a költségek leszámlításával 103 frt 72 kr. mi csak is a felülfizetések segélyével s az által volt lehetséges, hogy a város a nagy termet s Bruner Adolf jászberényi nyomdász a szűkebb nyomtatványokat a jótékony célra íránt tekintetből ingyen bocsátotta rendelkezésükre. Fogadják a szíves adakozók a kaszinó meleg köszönetét. A segesvári magyar kaszinó választmányának 1896 június 19-én tartott ülés határozatából. Kedves István igazgató Balás Imre titkár.

— **Egy főúri kastély titka.** A gróf Szirmay Alfréd tulajdonát képező Szirma Bessenyő községben, a grófi hitbizományhoz tartozó hatalmas parkban a napokban a gróf és egy régiséggyűjtő barátja, ásatásokat rendeztek a park egyik érdekes régi részletében, a régi várkápolna romjai között. A munkálatok nem igen kecsesgettek valami eredményre és a főúri archeológusok csakánya lent a föld mélyében néhány méterrel az alapfalak alatt, egy tömör téglából összerótt boltozat köveiben találtak kemény ellenállásra. A bolthajtást szétbontották és a kutatók előtt egy mély nyílás tátongott, a melyből igen kellemetlen illat áradt ki. Az úrgrég fenekek mindegy fél négyzetméter nagyságú vasszekrény fektett, a mely a felnyitási kísérletek közben valósággal szétment a kutatók kezei között. A szekrényből a gróf és aranyozással ábrázolt, misemondóruhászerű szövetbe burkolt esemagot vett elő, a melyet szétfejtve három antik miűd, dúz filigrán munkával ellátott sorleg került a meglepett amateur régészek elé. A szekrényben még ezeken kívül több erősen oxidált ezüstből készült apróbb edény is volt. Az úrgrég további átkutatása közben még arra a nevezetes felfedezésre is jutottak, hogy az úrgrégből még két kisebb úrgrég nyílik, a mely tele van csontvázakkal. A borzalmas felfedezésre a gróf beszüntette a további munkálatokat és a fővárosból magához hívott szakutdós segélyével iparkodik a családi levéltárak poros foliansai és pergament lapjai között ráakadni a ősi várkápolna rejtélyes temetőjének nyitására.

— **Új fegyverek a hadseregben.**

A napokban ismételtelen volt szó arról az új fegyver-típusról, melyet a magyar fegyvergyár a közös hadügyminiszteriumhoz megvizsgálás végett benyújtott. Mint most megbízható forrásból értesülünk, a közös hadügyminiszter a napokban leiratott intézett a magyar fegyvergyárhoz, melyben tudatja, hogy a benyújtott, fegyvertípusokat minta-fegyverekül elfogadja, s ezeknek alapján a következő 3 év folyamán 180,000 darab új fegyvert akar megrendelni. A magyar fegyvergyár és a stejri osztrák fegyvergyár együttesen fognak ajánlatot tenni a 180,000 drb. fegyver szállításának elvállalására nézve. Hogy mennyi jut ebből a magyar gyárra, — ez a nagy kérdés.

— **Véres jelenet egy cirikusban.** Berlinben Habenbeck cirikusában Möhrman idomítot egy medve véresre maczangolta. Az előadás utolsó pontjaként Möhrmann oroszlanok, tigriseket, párduezőket valamint három különböző faju medvét és egy hatalmas szelindeket vezetett az arénába. A legutóbbi estén az egyik medve melől ragadta meg az idomítót s ugyanakkor a két másik medve is reá rohant. A szelindek a két utóbbi medvét visszariasztotta s a Möhrmann segítségére siető felügyelők a harmadik medvét korbáccsal üzték vissza. Möhrman súlyos sérüléseit dacára is segítség nélkül ugrott ki a ketrezből. — A nagy sebek ugyan súlyosak, — de nem életveszélyesek. Az előadás természetesen félbeszakadt.

— **Ganache győzelme.** Vasárnap került döntése a 100,000 márká értékű 2000 méter távolságu Hamburgi nagy díj, melyre tölünk 3 ló: Ganache, Torreador és Voltigeur voltak nevezeve. A főfávorit a fogadási piacon Torreador volt, mely ellen csak kétszeres pénzt kínáltak; Ganache ellen két és félszeres és Voltigeur ellen háromszoros pénz volt bookmakerek kínálat; míg a lovakat és a francia Clairvoyant-t elhanyagolták. A diapalt Bathányi Elemér gróf 56.

p. m. Ganache aratta; második lett a Lebeaudy R. 46. sbg. m. Torreador, harmadik a Bottinietz százados Goldregen-je, ezt Gloire de Dijon.

— **Szalvéták a vendéglőkben.** Az „Egészség“ cz. folyóirat arra figyelmeztet, hogy a vendéglők javarészből szennyes szalvétákat tárolnak a jámbor vendég elébe. Ha tisztán szép iránti érzékünket sértene, hagyjáj! bár azt se tűrjük szívesen, de ismeretes, hogy különféle betegséget lehet éppen közösen használt szalvétá által szerezni; ismeretesek főleg azok a fekélyek, melyeket oly módon szerez a vendég, hogy ajkának felébredt nyálkahártyájába azok a lathatatlan apró szervezetek bevándorolnak, melyek a szalvétába más beteg szájából vagy ajkáról kerültek. A szakál, bajusz stb. szintén tartalmazhat káros anyagokat, melyek a szalvétába törlés által ott tapadnak. A vendéglős a megvédésített piszkos, zsírfoltos szalvétát vízzel megfeoskendezi és prés alá helyezi, igazán jó zsíros talaj a különféle baktériumok számára. Követeljünk tehát mindig egészen tiszta szalvétát és dobjuk a szennyeset félre.

— **Kedélyes vasút.** Zell mellett a másodrendű vonat nyílt pályán elakadt, mivel a sok esőszerű folytán nagy volt a sár. A mozdonyvezető igen dühös lett, dühét még növelte, az összesereget utcazi gyekezők gunyulodása, a kik eleinte merő bosszantásból tolni kezdték a vonatot, utóbb pedig éljenezték a mozdonyvezetőt. Erre a felerlelt mozdonyvezető közzénél kezdte dobálni a fiukat. Végre mégis csak megérkezett a segédmozdony és ekkor a vonat gunyos „hurrah“ kiáltások között tovább vándorogott.

— **Az öngyilkos reklámja.** Az amerikai élelmességről tett bizonyosságot gyászos halála előtt egy Schwarz Ignác névű kisváradai kereskedő, a ki a napokban öngyilkossággal vetett véget életének. Hogy azonban üzletlen, — melyet most rokonai vezetnek — tragikus halálával lendítsen valamennyit a „Kisvárdai Lapok“ című újságban közvetlen öngyilkossága előtt következő hirdetést tette közzé: „Kis-Várda és vidéke nagyrádmű közönségéhez. Mivelhogy egy nőnek negmetése végett magamat kell feláldozni, üzletünkötől, anyám, testvérek, barátok valamint hölgyeimtől megkell válnom, azon kéressel fordulok az igen tisztelt vevőkhöz szíveskednének üzletünket — melyet eddig én, ezután rokonaim fognak vezetni — ugy mint eddig ezután is támogatni, mivelhogy mindenkor a legjobb minőségű árukat a legjutányosabb árért árusítottam. Megtettem a kellő intézkedéseket, hogy az igen tisztelt vevőink ezentul is szükségletüket a legolcsóbban csak is üzletünkötől fedezhessék. Egyszersmind van szerencsém az idenyre ajánlani légmentes befűző üvegeket 22 krajczárért és feljebb“ Tisztelettel Schwarz Ignác.

— **Drámai jelenet a bíróság előtt.** Berlinben szombaton hat évi fegyházra és hét évi becsületvesztésre ítélték Friedman Hermannt, a rajna-veszt-fáliai bank igazgatóját, a ki ez intézet kárára több rendbeli sikasztást és okmányhamisítást követett el. A vádlott, a kinek különben sem igen éles elméjét a tárgyalás izgalmai még j bban megzavarták, a vád- és védbeszédnek elhangzása után valósággal drámai jelenetet rendezett. Arra kérte az elnököt, engedje meg neki, hogy az esküdtek elé léphessen. Megengedték. Friedman erre kilép, összekulcsolja kezeit és kiabálni kezd:

— **Kegyelem! Kegyelem!** Aztán térdre borul és folytonosan kegyelemért esdekel. Az elnök rászól, hogy álljon fel. A vádlott tovább könyörög.

— **Éjjel-nappal dolgozni akarok, így kiált.** Jóvá akarom tenni, csak a fegyházba ne küldjenek! A szüllem becsületes emberek voltak! És a gyermekeim, az én szegény gyermekeim!

Azzal egy képet ránt ki a zsebéből és odamutat az esküdteknek.

— **Látják! Ezek az én gyermekeim! Kegyelem!**

Az elnök a vádlottat visszavezetett helyére, a hol sirva összerogyott. A jelenetnek roppant kinos hatása volt a közönségre és a bírakra egyaránt.

Az „Ellenzék“ panaszkönyve.

Több ízben felszólítottuk a kolozsvári tőzsedék tulajdonosát, hogy az általános kedvelt világos barns purzicsánt és világos barna hercegovinait ezentul tartarsa raktáron mert még valahányszor eddig keresztük e dohány specialitásokat, soha sem kaptunk. Mindig aval a kifogással éltek, hogy nem keresik s így nem iz tartanak pedig ugy hiszem, egy dohány-nagy-tőzsdében a dohány és szivar minden nemének kellene lenni, s amár a tartalék alapban van, mindamellett mégis vonakodnak a közönség rendelkezésére bocsájtani. — A helybeli pénzügyorsági igazgatóság figyelmét is felhívuk már e dohány tőzsedéi misériára, mindamellett ezen állapotokon eddig segítve nem lett. Reméljük e felszólalásunk nem marad eredmény nélkül. Több dohányos.

KÖZGAZDASÁG.

Az **idel szilva-termést** következőleg becsülik. Cehországból sok szilva lehul.

lott ennek dacára közepes eredmény várható. Felső-Magyarországon csak gyenge termés számítanak, ellenben Bukovinában és Szlavianában középtermés, Boszniában pedig nagyobb termés lesz mint tavaly. A hozamot itt 250,000—300,000 métermázsára becsülik Szarbiában 200,000 métermázsára szilva-termést remélnek. Bulgária, Románit és Bessarabiá középtermést vár, míg Franciaországban, hol a szilvát a szárazság megaszalta, csak igen gyenge termésre van kiállítás. Kalifornia szilva-termése 250,000 métermázsát, a mult évi btrnésnek csak a felét teszi ki. Ezeknél fogva a szilva-export tekintetében annál inkább jó kilátásaink vannak, mivel a készletek majdnem mindenütt elfogytak.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Báró Eötvös József szobrának megkoszorúzása.

Budapest, jul. 7.

A II. országos és egyetemes tanügyi kongresszus tagjai tegnap délután a miniszter által adott lakoma befejeztével mintegy ötszázán báró Eötvös József szobrához vonultak. Az impozáns menet élén a délmagyarországiak haladtak díszes egyesületi zászlóikkal, utánuk a többi egyesületek, testületek tagjai. A szobor elé gyűlekezve, az egész tömeg kalaplevéve elénekelte a szózatot. A koszorút Péterfi Sándor helyezte a szobor talapzatára, a következő beszéddel.

„A második országos és egyetemes tanügyi kongresszus nevében és határozatából teszem e koszorút ama nagy férfiu szobrára, a kinek első minisztersége alatt, 1848-ban jött létre az első egyetemes tanításügyi kongresszus. Eljöttünk e szoborhoz, hogy áldozzunk a nagy férfiu dicső emlékének s hogy fogadást tegyünk. Dicső férfiu! Te mondad, „hogy eszmém győzedelme legyen emlékjelem“. A te eszméd csak részben teljesült be; de a magyar tanítóság szentül fogadja, hogy eszméd mellett kitart s addig nem nyugszik, míg azok meg nem valósulnak“.

A megható ünnepet a himnusz eléneklésével fejezték be. Ezután az új országházat tekintették meg a magyar tanítók s meghatva gyönyörködtek annak remek lépcsőcsarnokában és nagy üléstermében.

Megszűnt a pincérek mozgalma.

Budapest, jul. 7.

A budapesti pincérek tegnap délután gyűlést hívtak egybe a Dijamich-utca egyik korthelyiségebe, de a gyűlést részvétlenség hiányában nem tarthatták meg. A gyűlésre azért megválasztották az elnököt és felhívták Braun Sándort, hogy jelentse ki, hogy a gyűlést nem lehet megtartani: Braun Sándor sajalattal jelentette ki, hogy a gyűlésre a pincérek csak olyan kevesen jelentek meg, a mikor ezer pinceszér van, munkanélkül a fővárosban és a mikor éppen a nyomorúságos helyzet miatt nagyobb érdeklődést kellene tanusítaniok a pincéreknek a mozgalom és a gyűlések iránt. A pincérek — ugy mond — ezt keservesen meg fogják bánni, mert minél később látnak hozzá helyzettk javításához annál nagyobb bajjal fog az járn. Minthogy a megjelentek nem határozatképesek, a gyűlést feloszlatoznak nyilvánítja. A néhány száz pinceszér ezután oszondesen elszórt és nem is volt szükség a nagyszámban kivonult rendőrökre, a kik Sajó Sándor rendőrtisztviselő és Bodó rendőr felügyelő vezetése alatt megszállották gyűlés színhelyét.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölő szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Dr. Hirschfeld Jenő
fogorvos
Kolozsvárt, Főter 34. sz. (Szathmári-ház) első emeletén berendezett műtermében
rendel: d. e. 10—1 óráig
d. u. 2—4 óráig.
Szegényeknek ingyen d. u. 4—6. óráig.
Készít műfogakat, eszközöl fogtöméseket, s végez a fogászat körébe tartozó műtéseket.
(7—*)

HIRDETÉSEK.

Házastelek árverése.

„Kolozsvári kisegítő takarékpénztár részvénytársaság“

tulajdonát képező és

Kolozsvártt, Nagy-utcza 79. szám alatt lévő

házastelke

mely áll 3 szoba, konyha, pincze, mellékhelyiségek és terjedelmes kertből,
önkéntes nyilvános árverésen eladatik.

Az árverés 1896. évi Julius hó 11-ik napján,
(szombaton délután 3 órakor)

fog megtartatni Dorgó Albert kir. közjegyző irodájában (Jókai-utcza 16. sz.), hol is az árverési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvártt, 1896. évi Julius hó 7-én.

A „Kolozsvári kisegítő takarékpénztár részvénytársaság
felszámolás alatt“ cég nevében
a felszámoló bizottság.

383. (1-1)

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szénhidrogén, de gazdag, félleg kötött szénhidrogén tartalma kiváló hatásnak bizonyult, különösen tüdőbetegségekben, a hol a szabad szénhidrogén csekélyebb jelenléte megzavarja a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönhető a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénhidrogén tartalomban erősebb ásványvizek, mint a selterst, gleicherbergi, tüdőbajokban, különösen tüdővérzésnél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A tüdőbetegségek klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb Gárdonyi-darban a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapestén: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navrátil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a légző-, emésztő- és húgyszervek általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

práseratív gyógyszernek bizonyult a kolera-mégetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár **Édeskuty L.**

cs. és k. és szerb.
k. udv. ásványvíz-
szállító, Budapest.

Ugyanígy kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

186. (9-12)

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN
valódi minőségben csakis mint eddig, ezentúl a
ESZÉKEN, felsőváros

DIENES C. J.-féle gyógyszerárban

346. (6-10) készűl és megrendelhető.

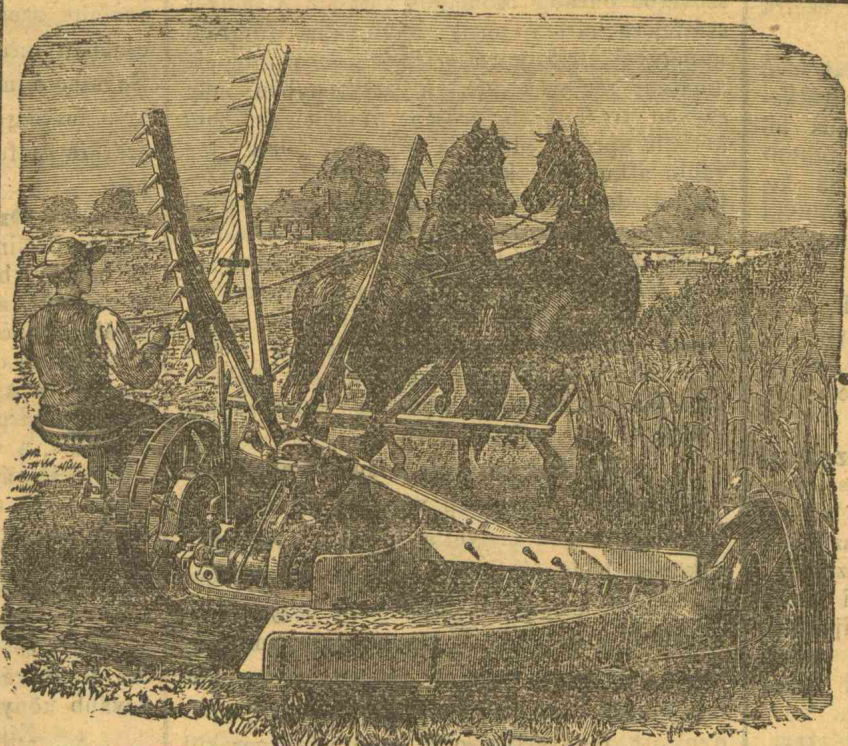

Szeplőket és májfoltokat, valamint az
összes bőrtisztatásosságokat biztosan
eltávolít.

Egy tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
Egy üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 kr.
Egy doboz valódi Salvator-szappan . . . 50 kr.
Egy doboz val. lyoni risepor 3 színben 50 kr. és 1 frt.
Egy tégely képasata . . . 60 kr.

Figyelemztetés! Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg be-
iktatott védjeggyel el vannak látva és kérésük a t. közönség csakis
DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. sz.

ADRIANCE, PLATT & Co.

new-yorki gépgyáros

kizárólagos képviselősege

Fűkaszázó-, Marokrakó arató- és Kéve-
kötő arató gépeire.

Kitűnő magyar bizonyítványok.

Ajánlunk a nyári időnyre:

gabona-zsákot, petroleumot,
ponyvakát, kocsik-kenőcsöt,
gépolaajt, szalonnát és zsirt,
cséplési szenet, vasneműeket stb.

168. (36-50)

HOFFHER és SCHRANTZ gazdasági gépgyárának képviselősege és bizományi raktára

HIRSCHFELD KÁROLY

vaskereskedő, gazdasági gépraktáros és okleveles gőzgép kezelőnél Kolozsvárt, Széchenyi-tér (a Vashid előtt.)

Állandó raktár:

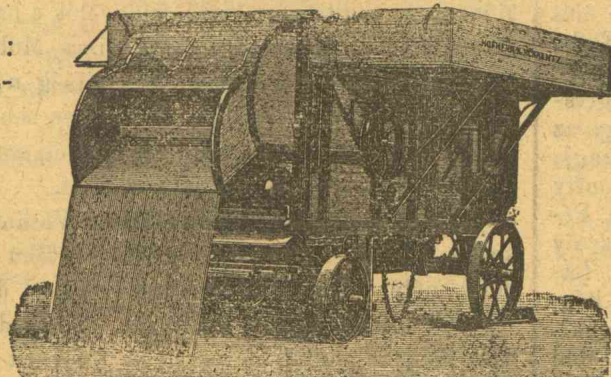
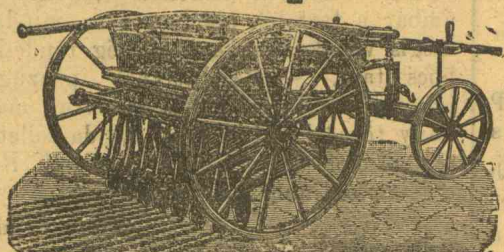
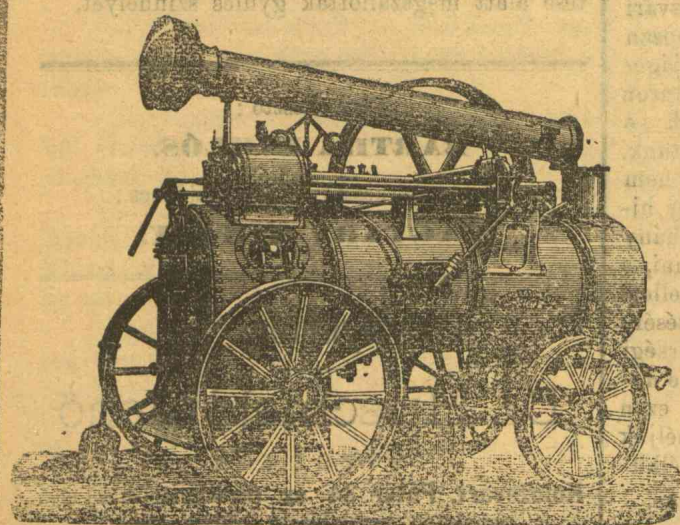
cséplő-készletek, vetőgépek, takarmány-gyűjtők, Trieurók, rosták, morzsolók, több rendszerű ekék,
boronák stb. és mindennemű gazdasági gépek, eszközök és
hozzávalókban.

Terjedelmes árlapok és részletes leírá-
sok kívánatra ingyen és bérmentve.

Megrendelések és megkeresések:
Hirschfeld Károly gépraktára-
hoz Kolozsvárra intézendők.

Előnyös fizetési feltételek.

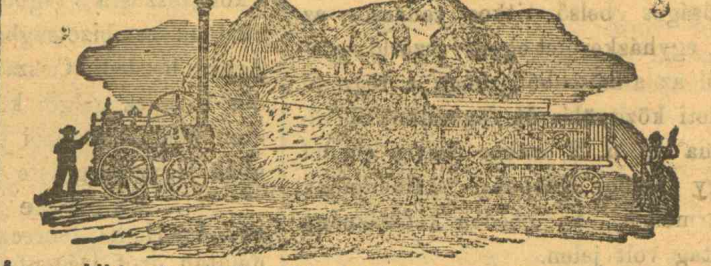
271. (21-x)

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárak Budapest Václav-körút 63. sz.

által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek, 2/3, egész 12 lóerőig, továbbá jármű-
kocsi, kocsik, cséplőgépek, tisztító-rosták, kos-
kocsi, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA“ legjobb sorvetőgépek, szénkavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlő-malmok.

Egyetemes acél-ekék 2 és 3 vasú ekék
és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes leírások és árlapok a gépek és berendezések körül.

nyomatott Magyar Mihály nyomdában Kolozsvárt, Belközép-utca 38. szám alatt.